

Stockholm tisdag den 31 mars 2026

Remissvar plattformsdirektivet

Akademikerförbundet SSR har genom Saco beretts tillfälle att yttra sig över utredningens betänkande om genomförandet av EU:s plattformsdirektiv.

Sammanfattning av betänkandet

Plattformsdirektivet antogs i oktober 2024 och ska vara genomfört senast den 2 december 2026. Direktivets syfte är att förbättra arbetsvillkoren för personer som utför arbete via digitala arbetsplattformar genom att säkerställa korrekt sysselsättningsstatus, stärka skyddet vid algoritmisk arbetsledning och öka transparensen kring plattformsarbete. Utredningen lämnar bl.a. följande förslag:

- En ny lag om plattformsarbete föreslås för att genomföra direktivet. Lagen ska i huvudsak vara tvingande men är i begränsad utsträckning möjlig att göra avvikelser från genom kollektivavtal.
- En rättslig presumtion införs om att en person som utför arbete för en digital arbetsplattform ska anses vara arbetstagare, om omständigheterna ger anledning att så anta.
- Digitala arbetsplattformar ska lämna information om verksamheten och de personer som utför arbete via plattformen till berörda myndigheter och arbetstagarorganisationer.
- Särskilda bestämmelser införs om användning av automatiserade övervaknings- och beslutsfattandesystem. Plattformar ska informera om hur systemen fungerar, säkerställa mänsklig kontroll vid viktiga beslut och ge möjlighet till omprövning.

Allmänna synpunkter

Förbundet välkomnar den övergripande ambitionen att skapa en tydlig och rättssäker reglering för personer som utför arbete via digitala plattformar. Särskilt välkomnar förbundet den uttryckliga utgångspunkten i den svenska arbetsmarknadsmodellen, partsautonomin och kollektivavtalslutande.

Direktivet syftar till att motverka felklassificering, stärka skyddet för arbetstagare och säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor, vilket är ändamål som Akademikerförbundet SSR i allt väsentligt delar.

Särskilda synpunkter

Presumptionsregeln i tvistemål

Akademikerförbundet SSR tillstyrker utredningens författningsförslag (i 2 kap 1–2 §§) till rättslig presumtion avseende sysselsättningsstatus. Förbundet välkomnar förtydligandet i författningskommentaren att den rättsliga presumtionen ska genomsyra hela den rättsliga prövningen: även om den arbetspresterande parten inte förmått göra antagligt att hen är arbetstagare kan denne efter domstolens helhetsbedömning ändå anses vara arbetstagare. Det motverkar situationer där den arbetspresterande parten avstår från att väcka talan om sysselsättningsstatus enbart på grund av att den digitala plattformen underlåtit tillhandahålla sådan information till arbetstagarparten som är nödvändig för att göra dennes sysselsättningsstatus antaglig.

Den rättsliga presumtionen i Arbetsmiljöverkets verksamhet

Betänkandet föreslår att motsvarande rättsliga presumtion som gäller i tvistemål ska gälla även vid Arbetsmiljöverkets tillsyn. Såvitt förbundet uppfattar den föreslagna lagregeln är den en anvisning till Arbetsmiljöverket om hur myndigheten ska utföra sitt utredningsarbete. För utredningsarbetet och tillsynsverksamheten föreslås myndigheten ges rätt till information från den digitala arbetsplattformen om bland annat det arbete som utförs genom och de allmänna villkor som fastställs av den digitala arbetsplattformen (se förslag till 5 kap). Arbetsmiljöverkets utredning görs inte inom ramen för ett kontradiktoriskt förfarande, men i praktiken utförs myndighetens utredning och tillsyn i förhållande till motstående intressen hos den digitala arbetsplattformen. Av erfarenhet vet förbundet att plattformsföretagen helst undviker att klassificera de arbetspresterande som anställda arbetstagare. Förbundet vill därför framhålla följande:

- Det är mycket viktigt att Arbetsmiljöverket i sin utredning tar kontakt med de arbetspresterande personer som utför arbete under den digitala arbetsplattformen för att kontrollera riktigheten i de uppgifter som plattformen lämnar enligt de föreslagna bestämmelserna i 5 kap. Därtill är det viktigt att det föreslagna repressalieförbudet i 7 kap 10 § även omfattar situationer där den som utför plattformsarbete samarbetar med och lämnar information till Arbetsmiljöverket i samband med dess utredning.

- Då arbetstagarbegreppet i arbetsmiljölagen är detsamma som inom arbetsrätten i övrigt är det viktigt att Arbetsmiljöverket utnyttjar möjligheten i förslaget till 5 kap 6 § att utfärda kompletterande föreskrifter om den information som plattformarna ska lämna till myndigheten. Sådana kompletterande föreskrifter ska utgå från de sakförhållanden som Arbetsdomstolen slagit fast ska iakttas vid bedömningen av om en person är att anse som arbetstagarare.

Information till de som utför arbete, genomförande av art 9

Plattformdirektivets art 9 innehåller en rad bestämmelser om vilken information som ska lämnas till den som utför arbete för plattformen. Syftet är att genom transparens skapa ett skydd för den som utför arbetet. Akademikerförbundet SSR anser att utredningens förslag till genomförande av direktivets art 9 tekniskt sett är förenligt med direktivet. Resultatet är emellertid svåröverskådligt för den som utför arbete och är informationsmottagare. Detta är särskilt fallet i de delar informationsplikten avser beskrivningar av hur personuppgifter behandlas i tekniskt komplicerade automatiserade övervaknings- och beslutssystem. Att det är fråga om information som kan vara svårtillgänglig utan särskilda förkunskaper framgår av utredningens förslag 4 kap 2 §, enligt vilken den fackliga organisationen ges rätt att biträdas av en expert vid behov för att kunna granska den fråga som är föremål för förhandling. Det finns en betydande risk för att den föreslagna informationsplikten fullgörs genom att den som utför arbetet får en stor mängd dokumentation som denne inte kan tillgodogöra sig och inte heller uppfattar som meningsfull. Förbundet är kritiskt mot den förenklade föreställningen att mer information automatiskt innebär ett ökat skydd för informationsmottagaren. Det är välkänt att alltför mycket information, alternativt i ett opedagogiskt format, snarare kan leda till risk för kognitiv överbelastning för individen och en risk för att denne därför inte kan bevaka sina lagstadgade rättigheter. Förbundet anser därför att utredningens förslag ska kompletteras med krav på att den information som lämnas ska utgå från IMY:s och den till GDPR knutna Artikel 29-gruppens¹ rapport *Riktlinjer om öppenhet enligt förordning (EU) 2016/679*². I rapporten framgår bland annat att informationen ska koncisa, klar och tydlig, begriplig och i lättillgänglig form (se även skäl 39 till GDPR).

¹ Artikel 29-gruppens verksamhet har idag överförts till Europeiska dataskyddsstyrelsen, se <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/dataskydd-pa-eu-niva/eu-riktlinjer/>

² IMY:s webbplats: <https://www.imy.se/globalassets/dokument/riktlinjer-om-oppnhet-och-information-till-registrerade.pdf>

Inflytande vid algoritmisk verksamhetsledning

Akademikerförbundet SSR tillstyrker utredningens förslag om fackligt inflytande vid algoritmisk arbetsledning. Förbundet delar utredningens bedömning att den svenska medbestämmandelagen inte uppfyller de krav som följer av samrådsbestämmelsen i direktivets art 13. Den föreslagna regeln, 4 kap 1 §, reglerar ett specialfall av den så kallade primära förhandlingsskyldigheten som åligger arbetsgivare. Till skillnad från övriga bestämmelser i den föreslagna lagen utgår denna förhandlingsbestämmelse från begreppet arbetsgivare, inte digitala arbetsplattformar. Det är arbetsgivare som omfattas av den föreslagna speciella primära förhandlingsskyldigheten. Utredningen berör inte närmare varför man valt att utgå från arbetsgivarbegreppet. Plattformsdirektivets art 13.2 utgår från begreppet digitala arbetsplattformar. Förbundet anser att detta måste klargöras i den fortsatta beredningen av lagförslaget. I annat fall uppkommer oklarheter om förhandlingsskyldigheten för digitala arbetsplattformar.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Mikael Smeds
Chefsjurist